

Begroting 2024

Voorzitter,

Natuurlijk horen de bedankjes voor college en ambtenaren er ook dit jaar weer bij. Steeds weer probeert men de begroting beter leesbaarder en begrijpelijker te maken. En dat lukt steeds beter.

Vorig jaar schreef ik op de gemeentepagina "Onzekere tijden". Helaas moeten we constateren dat de tijden dat nu nog steeds zijn. Op wereldniveau zijn de problemen in de Oekraïne niet of nauwelijks veranderd. De huidige ontwikkelingen rondom Israël en Gaza komen daar nog eens bij. In de ogen van Lokaal Belang legt dit ook weer bloot, dat onze maatschappij verder polariseert, gevoelens van onveiligheid toenemen. Het is natuurlijk te gek voor woorden dat kinderen hierdoor niet naar school kunnen en instellingen beveiligd moeten worden. Ook kan het tegenwoordig zo zijn dat protesten ondanks dat het verboden wordt gewoon doorgaan. Ik noem de recente blokkeringen van de A12, of het meevoeren van verboden vlaggen tijdens toegestane demonstraties. De rechtstaat en handhaving komt steeds meer onder druk te staan op deze manier. Idem met ambtenaren die zich afzetten tegen regeringsstandpunten. Het kan toch niet zo zijn dat regeringsfunctionarissen steun voor hun beleid onder ambtenaren moeten gaan zoeken. De wereld op zijn kop. Gelukkig wonen we in een gemeente waar dit allemaal niet echt speelt. We leven hier nog in harmonie en laten we dat vooral zo houden.

Berap:

De meeste doelen liggen op schema of wat vertraagd. Twee onderdelen op rood. Wet open Overheid, maar dat is vooral een technisch probleem. Voor het uitdiepen van het haalbaarheidsonderzoek van het DRU Industriepark wordt gezocht naar een projectleider. Vraag: Is die inmiddels gevonden?

Begroting

De "Onzekere tijden" sloegen toen ook op de financiën na 2025. Deze blijven op dit moment nog steeds voortduren. Er is nog geen oplossing in zicht en het wachten zal zijn op de nieuwe regering en het effect van acties van de VNG. Zij blijft toch de belangrijkste gesprekspartner voor de gemeenten richting het Rijk. De septembercirculaire gaf een kleine verbetering te zien maar het blijft onvoldoende om onze ambities voort te zetten. Richting de Voorjaarsnota zal er toch meer duidelijk moeten komen financieel gezien. Het zou zonde zijn wanneer we ambities moeten bijstellen vanwege het grote verschil in de Algemene Uitkering na 2025.

Woonlasten

Laat ik maar met de zure appel beginnen. Al jarenlang staat in het coalitieakkoord dat de woonlasten maximaal drie procent mogen stijgen. Daarom baal ik ervan dat dat deze keer niet is gelukt. Vooral de opgelopen rente, inflatie en arbeidskosten spelen hierbij een grote rol. Als we onderhoud aan de riolering gaan versralen krijgen we dat in de toekomst dubbel en dwars terug. Ook hebben we ingestemd met een nieuw VANG beleid waarvan de kosten uiteindelijk voor de baat uitgaan. Deze twee elementen moeten kostendekkend zijn. Dit, met een kleine verhoging van 1,5 % van de OZB

komt op een lastenverzwaring voor een huishouden op €7,-- per maand ongeveer. We hadden het graag anders gezien, maar we hebben er begrip voor. Maar voor de volgende jaren streven we weer naar de drie procent. Dit onder andere gelet op de ontwikkeling van de inflatiecijfers in de toekomst.

Sociaal Domein.

De druk op de zorg gaat naar een niveau dat onwenselijk is. We worden ons er daardoor van bewust dat het anders moet. Onze inwoners zullen voor zover dit mogelijk is meer de regie en verantwoordelijkheid moeten pakken over hun eigen leven en gezondheid. Met de gelden vanuit Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) kunnen we nog meer aan de slag met preventie, het voorkomen van problemen. Maar hoe bereik je in de praktijk iedereen en stimuleer je bv inwoners met weinig inkomen om te kiezen voor gezonde voeding, als dit vele malen duurder is dan ongezonde voeding. Dit is maar een voorbeeld en geeft aan dat het geen eenvoudige opgave is. We zien dan ook uit naar de uitwerking van de plannen.

Bestaanszekerheid

Er komt meer geld beschikbaar om de bestaanszekerheid te verbeteren. In de Voorjaarsnota is er 208.000,- euro voor de minimaregelingen uitgetrokken en 78.000,- voor de doorontwikkeling van de schuldhulpverlening. Dat vinden we terug in de begroting. De complexiteit van de problematiek is de afgelopen tijd toegenomen en er zijn steeds meer inwoners die een beroep moeten doen op de schuldhulpverlening en inkomensondersteuning. We denken dat het nog belangrijker wordt om te ondersteunen bij het op orde krijgen en houden van financiën, het liefst voordat de problemen te groot geworden zijn. We stimuleren de korte lijnen tussen onder andere STOER, WMO, schuldhulpverlening en Sociaal werk en mooie laagdrempelige initiatieven zoals "Grip op geld". Wij vinden het belangrijk dat voor al onze inwoners, alle regelingen van onze gemeente eenvoudig in te zien zijn en duidelijk op één plek te vinden zijn. Mooi dat dit als speerpunt in de begroting opgenomen is evenals de inzet op een groter bereik voor het minimabeleid.

Onderwijs

Om ieder kind een goede start te geven in het leven, is goed onderwijs een must. We gaan niet over de inhoud, dat is aan de scholen zelf vanuit hun filosofie en doelstellingen. Waar we wel over gaan is de huisvesting. Met het positief besluiten over het nieuwe Integraal Huisvestings Plan (IHP) zetten we daar een grote stap mee. Lokaal Belang wil graag dat college meer aandacht heeft voor het concept brede school en zich hier op scholen hard voor maakt. Schoolgebouwen moeten waar mogelijk breder gebruikt worden dus ook door andere maatschappelijke instellingen. Volgens de fractie van Lokaal Belang kunnen hierdoor mooie samenwerkingen ontstaan waar zowel de school als de dorpen en wijken hun voordeel uit kunnen halen. Ook zouden hier initiatieven, als de verlengde schooldag, uit kunnen ontstaan. Kinderen die afhankelijk zijn van speciaal onderwijs kunnen hier na de schooldag ook aansluiten en meedoen met kinderen uit hun eigen woonomgeving. Hoe mooi is het om sport- of muziekverenigingen hierbij te betrekken om gezamenlijk activiteiten te verzorgen. Inzet op projecten als b.v. Technobasis en laaggeletterdheid juichen wij ook toe.

Wonen

De woningbouwambities zijn hoog. Niet alleen bij ons, maar ook in Den Haag. In de regiodeal staan we te boek voor 1500 woningen. In de geactualiseerde Regionale woonagenda gaan we nog een stap verder tot 2250 woningen. Zo langzamerhand komt er schot in de uitleglocaties. De Tuit hoopt het college dit jaar nog als ontwerpbestemmingsplan aan de raad voor te leggen. Voor de overige, VVeld noord, Biezenakker en Lenteleven verwachten we die in 2024. Dan eerst nog bouwrijp maken en ontwikkelaars vinden die ermee aan de slag willen. Al met al een mooie uitdaging. Is het alleen maar hosanna? Helaas. Gebrek aan ambtelijke capaciteit, ondersteuning van het Rijk voor de onrendabele top is onzeker en b.v. stikstofruimte zijn de beren op de weg. De bouwkosten en rente mogen ook niet teveel stijgen anders is het moeilijk om ontwikkelaars en kopers te krijgen. Ook zullen we moeten wennen aan het feit dat de grondexploitatie niet meer vanzelfsprekend geld oplevert. Vraag: Verwachten we positief af te sluiten bij de grondexploitaties van Lenteleven en Biezenakker omdat deze gronden reeds in eigen bezit zijn?

Bedrijfs- en werklocaties

Lokaal Belang is blij dat er gewerkt wordt aan een nieuw Regionaal Programma Werklocaties. Bedrijven moeten de gelegenheid hebben zich ergens te vestigen. Op de Rieze in Ulft zijn geen kavels meer voorhanden en zal gezocht moeten worden naar een nieuwe locatie. Het VIP bouwrijp maken wordt in 2024 afgerond. We zien met grote belangstelling uit naar de commissie van 13 november waar we worden bijgepraat over de stand van zaken t.a.v. het VIP. De energievoorziening zal zeker een onderwerp zijn waar reikhalzend naar wordt uitgekeken.

Vluchtelingenopvang.

Een precair onderwerp die wij niet uit de weg willen gaan. Het college heeft zich gecommitteerd aan de Achterhoekse aanpak waarin ook een taakstelling is opgenomen. De taakstelling is gebaseerd op de Spreidingswet die, zoals het er nu naar uit ziet, het niet gaat halen. Dat betekent dat er geen wettelijke verplichting zal ontstaan waar we aan gehouden kunnen worden. Als Lokaal Belang erkennen we de complexiteit van de opvang en vinden we dat voorkomen moet worden dat mensen op straat slapen. Met betrekking tot de opvang van vluchtelingen horen we dan vaak mooie woorden zoals "Morele verplichting", maar we moeten niet vergeten dat we die morele verplichting ook naar onze huidige inwoners toe hebben. En zeker naar de groepen die vallen onder de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen. Ik noem er enkele: dak- en thuislozen, statushouders, arbeidsmigranten en mensen met sociale of medische urgentie. Het kan en mag niet zo zijn dat deze groepen in de knel raken doordat de prioriteit aan vluchtelingen wordt gegeven. Doordat er meer asielzoekers komen, wordt de taakstelling voor statushouders ook steeds hoger. Was de taakstelling voor de eerste helft 2023 nog 48, is dat voor de tweede helft al 61. Dat het moeizaam verloopt blijkt wel uit de cijfers dat er vóór het eind van het jaar nog 44 moeten worden gehuisvest. Een behoorlijke opgave met nog twee maanden te gaan. In de Begroting staat o.a. dat het opkopen en verbouwen van grote panden niet onbesproken mag blijven. Lokaal Belang gaat ervanuit dat die financiële middelen die dit kost één op één door de verantwoordelijke instanties worden geretourneerd.

Verder vragen wij aandacht voor de ongetwijfeld maatschappelijke onrust die gaat ontstaan rondom beoogde locaties. We zien nu al tegenstand bij bijna elk bouwplan. Draagvlak creëren zal een hele klus worden. Vraag: Hoe gaat het college daar mee om?

Het probleem legt natuurlijk niet alleen druk op de woningmarkt. Knelpunten zijn er nu al t.a.v. het vinden van een huisarts, tandarts en opgelopen wachtlijsten in de GGZ. En natuurlijk wordt de werkdruk bij STOER en vrijwilligers van Vluchtelingenwerk ook alleen maar hoger. Ook de druk op het onderwijs wordt groter. Vraag heeft het college hier al adequate oplossingen voor?

Oordeel Begroting

Deze is inderdaad ambitieus te noemen. Vasthouden aan een ingezette koers is natuurlijk goed. We willen tenslotte een betrouwbare overheid. Natuurlijk zijn er ook zorgen. De leningenportefeuille loopt fors op en is de vraag of dit allemaal gaat lukken binnen de wet FIDO. De praktijk, lees de jaarcijfers zullen ons het antwoord volgend jaar geven. Het is nu in evenwicht en staan we er positief tegenover.

Tot zover in eerste termijn.

6-11-2023